

EHDOTUS ERÄIDEN VALTIONEUVOSTON ASETUSTEN MUUTTAMISESTA LIITTYEN OPPIVELVOLLISUUDEN LAAJENTAMISEEN JA TUTKINTOKOULUTUKSEEN VALMENTAVAAN KOULUTUKSEEN

1 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Oppivelvollisuuden laajentaminen ja tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

Oppivelvollisuuden laajentamista koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle 15.10.2020. Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oppivelvollisuuslaki ja laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta sekä muutettavaksi näihin uusiin annettaviin lakeihin liittyen perusopetuslakia (628/1998), lukiolakia (714/2018), ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia (531/2017) sekä 25 muuta lakia. Edellä mainitut lakimuutokset edellyttävät muutoksia myös lukiokoulutuksesta annettuun valtioneuvoston asetukseen (810/2018), ammatillisesta koulutuksesta annettuun valtioneuvoston asetukseen (673/2017), opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksesta annettuun asetukseen (986/1998) sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun valtioneuvoston asetukseen (1766/2009).

Oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta. Tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen yhdistettäisiin nykyiset perusopetuksen ja toisen asteen tutkintotavoitteisen koulutuksen väliin sijoittuvat nivelvaiheen koulutukset: perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus. Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta voitaisiin järjestää 1.8.2022 lukien. Tästä ajankohdasta lukien päättyisi myös perusopetuksen lisäopetuksen, lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen ja ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäminen. Näin ollen lukiokoulutuksesta annetusta valtioneuvoston asetuksesta tulisi poistaa valmistavaa koulutusta koskevat säännökset ja vastaavasti ammatillisesta koulutuksesta annetusta valtioneuvoston asetuksesta valmentavaa koulutusta koskevat säännökset.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen eräitä lukiokoulutusta koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi oppivelvollisuuden laajentamisen johdosta. Asetuksessa säädettyä sisäoppilaitosmuotoisesti järjestetyn lukiokoulutuksen korotusprosenttia tulisi tarkistaa. Asetukseen ehdotetaan myös lisättäväksi säännökset määräaikaaisesti erotetun oppivelvollisen huomioimisesta rahoituksen perusteena sekä oppivelvollisen suorittamien erityisen tutkinnon kokeiden rahoituksesta. Lisäksi tarkennettaisiin lukiokoulutuksen opiskelijamäärän laskentaa koskevaa säännöstä.

Ammatillisen perustutkintokoulutuksen opetuksen ja ohjauksen määrä

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 61 §:n mukaan opiskelijalla on oikeus saada eri oppimisympäristöissä sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen. Lain 48 §:n 2 momentin mukaan ammattitaidon tai osaamisen hankkiminen

suunnitellaan yksilöllisesti tutkinnon osittain. Mainittuun momenttiin esitetään oppivelvollisuuden laajentamista koskevassa hallituksen esityksessä lisättäväksi säännös perustutkintokoulutuksen opiskelijan tarvitseman opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnista henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) laadinnan yhteydessä. Ehdotetun säännöksen mukaan perustutkintokoulutuksessa koulutuksen järjestäjän tehtävänä olisi arvioida oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarve sekä määrä. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 48 §:n 2 momenttiin esitetään lisättäväksi myös valtuutussäännös, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnista. Ammatillisesta koulutuksesta annettuun valtioneuvoston asetukseen ehdotetaan tämän valtuutussäännöksen nojalla lisättäväksi säännös opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnista. Lisäksi tarkennettaisiin asetuksen säännöstä HOKS:iin merkittävistä tiedoista.

Ammatillisten perustutkintojen mitoituserusteena otettiin 1.8.2015 käyttöön ECVET-suositukseen perustuvat osaamispisteet, jotka korvasivat aiemmin käytetyt opintoviikot. ECVET-järjestelmässä keskeistä on osaamisperusteisuus. ECVET-suosituksen mukaisesti ECVET-pisteet tarjoavat täydentävää numeerista tietoa tutkinnoista ja tutkinnon osista. Jotta ECVET-pisteitä käytettäisiin yhdenmukaisesti Euroopan eri maissa, sovelletaan käytäntöä, jonka mukaan virallisessa täysipäiväisessä ammatillisessa koulutuksessa vuoden aikana todennäköisesti suoritettavat oppimistulokset vastaavat 60:tä pistettä. ECVET-järjestelmässä pisteet määritetään yleensä ensin koko tutkinnolle ja sen jälkeen tutkinnon osille. Pisteiden kokonaismäärästä annetaan ECVET-pisteitä kullekin tutkinnon osalle sen mukaan, mikä on niiden suhteellinen painoarvo tutkinnosta. Tutkinnoille, joille ei ole viitteeksi virallista oppimispolkua, voidaan antaa ECVET-pisteitä vertaamalla tutkintoa toiseen tutkintoon, jolle on virallinen oppimispolku.

Ammatilliset tutkinnot ja niiden perusteet ovat osaamisperusteisia. Tutkinnon suorittaminen on osaamisen hankkimistavasta riippumaton, ja tutkinto voidaan suorittaa myös kokonaan ilman siihen valmistavaa tutkintokoulutusta. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma, jonka mukaisesti edetään kohti tavoitteeksi asetettua osaamista ja osaamisen osoittamista. Käytännössä esimerkiksi erityistä tukea tarvitseva opiskelija voi tarvita tiettyä osaamispistemäärää vastaavan osaamisen saavuttamiseen keskimääräistä pidemmän ajan ja vastaavasti joku toinen opiskelija voi saavuttaa saman osaamisen keskimääräistä lyhyemmässä ajassa. Ammatillisille tutkinnoille ei näin ollen ole määriteltävissä yhtä yhtenäistä, virallista oppimispolkua, jonka pohjalta tutkinnoille voitaisiin antaa osaamispisteet. Tästä syystä ammatillisten tutkintojen osaamispisteet on annettu vertaamalla ammatillista perustutkintoa lukiokoulutukseen, jolla on virallinen oppimispolku. (HE 39/2017 vp, s. 185–186). Lukiolain mukaan lukiokoulutus muodostaa oppimäärän, jonka tavoitteellinen suorittamisaika on kolme vuotta. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 15 §:n 3 momentin mukaan Opetushallituksen tulee laatia ammatillisten perustutkintojen perusteet siten, että tutkinnot vastaavat laajuudeltaan lukiolaissa säädettyä lukion oppimäärän laajuutta.

Tutkinnon osien suhteellinen painoarvo tutkinnosta määritellään ECVET-järjestelmässä seuraavin kriteerein tai niiden yhdistelmin: 1) tutkinnon osan muodostavien oppimistulosten suhteellinen merkittävyys työmarkkinoille osallistumisen, toiselle tut-

kintotasolle etenemisen tai sosiaalisen integraation kannalta; 2) tutkinnon osaan sisältyvien oppimistulosten vaikeusaste, laajuus ja kattavuus sekä 3) opiskelijalta edellytettävä työpanos tutkinnon osan ammattitaitovaatimusten tai osaamistavoitteiden saavuttamiseksi. Suomessa ammatillisen koulutuksen tutkinnon osien mitoituksessa on valittu käytettäväksi yhdistelmää kriteereistä 1 ja 2 (kattavuus, vaikeusaste ja merkittävyys). Kriteerien 3 kohtaa (opiskelijan työpanos) ei Suomessa käytetä tutkintojen osien mitoituspäätteenä ammatillisen koulutuksen lainsäädännössä. Tutkinnon osan osaamispistemäärä määrittää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 12 §:n ja ECVET-järjestelmän periaatteiden mukaisesti sen perusteella, mikä on siihen sisältyvän osaamisen kattavuus, vaikeusaste ja merkittävyys suhteessa koko tutkinnon ammattitaitovaatimuksiin ja osaamistavoitteisiin.

Osaamisperusteisuuden periaatteiden mukaisesti ammatillisen koulutuksen lainsäädännössä ei ole säädetty annettavan opetuksen tuntimäärästä, koska se määrittäisi mekaanisesti tietyn opetuksen määrän, joka tarvittaisiin tutkinnon osan edellyttämän osaamisen hankkimiseksi sekä tutkinnon osan ammattitaitovaatimusten tai osaamistavoitteiden saavuttamiseksi. Osaamisperusteisuus ei kuitenkaan ole esteenä sille, ettei lainsäädännössä voitaisi säätää tietyistä tuntimäärästä, jota käytettäisiin arvioinnin lähtökohtana, kunhan otettaisiin huomioon osaamisperusteisuus ja sen vaikutukset tarvittavan opetuksen ja ohjauksen määrään.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opettajan kelpoisuus

Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta voisivat järjestää perusopetuksen järjestäjät, lukiokoulutuksen järjestäjät ja ammatillisen koulutuksen järjestäjät. Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettavaksi ehdotettavan lain 26 §:n mukaan koulutuksen järjestämisessä sovellettaisiin, mitä asianomaisen koulutuksen järjestäjän osalta perusopetuslaissa, lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa säädetään muun muassa henkilöstöstä. Henkilöstöstä säädetään perusopetuslain 37 §:ssä, lukiolain 57 §:ssä ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 118 §:ssä. Edellä mainittujen säännösten sisältö on pääosin yhtenevä. Säännösten mukaan jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori. Koulutuksen järjestäjällä tulee olla riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilöstöä. Säännöksiin sisältyy myös valtuutussäännös, jonka mukaan rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettuun asetukseen ehdotetaan lisättäväksi tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta antavan opettajan kelpoisuutta koskevat säännökset. Lisäksi asetuksesta ehdotetaan poistettavaksi lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta ja ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta antavan opettajan kelpoisuutta koskevat säännökset, koska näitä koulutuksia ei enää 1.8.2022 jälkeen järjestettäisi.

Rahoituksen myöntämisen perusteena käytettävien kustannuksia ja toiminnan laajuutta koskevien tietojen ilmoittaminen

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 58 §:n 1 momentin mukaan kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen toiminnan järjestäjän on toimitettava valtionapuviranomaiselle laissa tarkoitetun rahoituksen määrittämiseksi tarvittavat talousarvioon, taloussuunnitelmaan, tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen perustuvat tiedot sekä muut rahoituksen määrittämiseksi tarpeelliset kustannuksia, toiminnan laajuutta ja rahoituksen perusteena käytettäviä muita suoritteita koskevat tiedot. Tarkempia säännöksiä toimitettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Kuntien ja kuntayhtymien taloustietojen toimittamisesta säädetään lisäksi kuntalain (410/2015) 121 a §:ssä.

Kuntalain 121 a §:n 2 momentin mukaan kunnan on salassapitosäännösten estämättä toimitettava 112 §:ssä tarkoitetut tilinpäätös-, osavuosikatsaus- ja kustannustiedot sekä muualla laissa tai lain nojalla säännöllisesti toimitettavaksi edellytetyt taloustiedot Valtiokonttorille yhteentoimivuuden edellyttämässä muodossa. Säännöstä sovelletaan ensimmäisen kerran vuotta 2021 koskeviin kuntien taloustietoihin.

Kuntalain 121 a §:n 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuotettavista tiedoista sekä tietojen tuottamisen ja toimittamisen menettelytavoista ja ajankohdista. Säännöksen perusteella on annettu valtioneuvoston asetus kunnan taloutta koskevien tietojen toimittamisesta (524/2020). Lisäksi kuntalain 121 a §:n 3 momentin mukaan valtiovarainministeriön asetuksella annetaan vuosittain tarkemmat säännökset seuraavana tilikautena tietojen toimittamiseen sovellettavasta tietosisällöstä ja teknisistä kuvauksista. Säännöksen perusteella on annettu valtiovarainministeriön asetus kunnan taloustietojen toimittamiseen sovellettavasta tietosisällöstä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2021 (694/2020). Kyseisen asetuksen 4 §:n 2 momentin mukaan kunnan on toimitettava kuntien taloustietovarantoon seuraaviin raportointikokonaisuuksiin kuuluvat tiedot siltä osin, kuin ne on määritelty pakollisiksi raportointikokonaisuuksia koskevissa määräyksissä mainitussa säännöksessä säädetyn osin. Mainitun säännöksen 9 kohdan mukaan toimitusvelvoite koskee tietoja esiopetuksen, perusopetuksen, perusopetuslain mukaisen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ja lukiokoulutuksen taloudesta ja toiminnasta.

Vuodesta 2021 lukien kuntien ja kuntayhtymien järjestämän esiopetuksen, perusopetuksen, perusopetuslain mukaisen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ja lukio-koulutuksen taloustiedot siis toimitettaisiin kuntalain 121 a §:n nojalla Valtiokonttorille. Valtiokonttorista annetun lain (305/1991) 2 b §:n mukaan Valtiokonttorilla on oikeus käsitellä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tehtävän (toiminta kuntien taloustietovarannon ylläpidosta vastaavana viranomaisena sekä rekisterinpitäjänä) toteuttamiseksi välttämättömiä henkilötietoja ja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja. Tilastokeskuksella, Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksella, Opetushallituksella ja valtiovarainministeriöllä on oikeus saada Valtiokonttorilta tehtäviensä toteuttamiseksi välttämättömät salassa pidettävät tiedot.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen voimassa olevan 25 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen tai toiminnan järjestäjän tulee ilmoittaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 58 §:n 1 momentissa tarkoi-

tetut rahoituksen määrittämiseksi tarvittavat kustannuksia ja toiminnan laajuutta koskevat tiedot opetus- ja kulttuuriministeriölle Opetushallituksen ja Tilastokeskuksen lomakkeilla siten kuin pykälän 2–4 momentissa säädetään. Vuodesta 2021 lähtien kuntallisten (kunnat ja kuntayhtymät) esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen kustannuksia koskevat tiedot toimitettaisiin kuitenkin kuntalain 121 a §:n nojalla Valtiokonttorille. Päälekkäisen tietojen toimittamisvelvollisuuden poistamiseksi tämä otettaisiin huomioon myös opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen tietojen toimittamista koskevassa sääntelyssä. Rahoitusasetuksen tietojen toimittamista koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa kustannuksia ja tuloja koskevat tiedot toimitettaisiin Opetushallitukselle vain niiltä osin kuin niitä ei kuntalain nojalla toimitettaisi Valtiokonttorille. Yksityiset esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjät sekä kaikki ammatillisen koulutuksen järjestäjät toimittaisivat tiedot edelleen Opetushallitukselle.

Valtakunnallista opinto- ja tutkintorekistereistä (884/2017) annetun lain 4 §:n 2 momentin mukaan tietovarantoon tallennettuja tietoja käytetään myönnettäessä opetuksen ja koulutuksen rahoitusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtakunnallista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 7 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestäjän on tallennettava tietovarantoon perusopetuslain mukaisessa opetuksessa olevista oppilaisista opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa tarkoitetun rahoituksen laskentaperusteena olevat opetuksen järjestämistä koskevat tiedot. Vastaavasti valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 8 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan lukiokoulutuksen järjestäjän on tallennettava tietovarantoon lukiolain mukaisessa koulutuksessa olevista opiskelijoistaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa tarkoitetun rahoituksen laskentaperusteena olevat opetuksen järjestämistä koskevat tiedot.

Rahoituksen myöntämisessä tarvittaviin tietoihin liittyviä käytänteitä on tarkoitus muuttaa vuodesta 2021 lukien siten, että jatkossa ei opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 11 §:ssä tarkoitettuja esi- ja perusopetusta koskevia tietoja eikä lukiokoulutuksen opiskelijamäärätietoja toimitettaisi enää erillisen tiedonkeruun kautta, vaan toiminnan laajuutta koskevinä tietoina käytettäisiin opetuksen ja koulutuksen järjestäjien valtakunnallista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 luvussa tarkoitettuun perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen tietovarantoon (huom. HE 173/2020 vp kyseisen tietovarannon nimi ehdotetaan muutettavaksi muotoon opetuksen ja koulutuksen tietovaranto) tallentamia tietoja. Vastaava menettely on jo nykyisin käytössä ammatillisen koulutuksen rahoituksen myöntämisessä käytettävien suoritteiden osalta.

2 Säännöskohtaiset perustelut

2.1 Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

6 §. Valmistavan koulutuksen tavoitteet

Pykälä koskee valmistavan koulutuksen tavoitteita. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

11 §. Opintojen mitoitus

Pykälästä poistettaisiin valmistavaa koulutusta koskeva sääntely.

12 §. *Opintojen rakenne ja opintojaksojen laajuus*

Pykälän 1 momentista poistettaisiin valmistavaa koulutusta koskeva sääntely. Lisäksi momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus asetuksen liitteeseen 3, koska kyseinen liite ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus valmistavaan koulutukseen.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

15 §. *Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa*

Pykälä koskee äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

Liite 3. *Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot*

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärään sisältyviä opintoja koskeva asetuksen liite 3 ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

2.2 Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta

1 luku. *Ammatillisen perustutkinnon sekä työhön ja itsenäiseen valmentavan koulutuksen muodostuminen*

Luvun otsikkoa muutettaisiin niin, että se viittaisi valmentavien koulutusten sijasta työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen. Luvun aiempi otsikko Ammatillisen perustutkinnon ja valmentavien koulutusten muodostuminen muutettaisiin muotoon Ammatillisen perustutkinnon ja työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen muodostuminen.

5 §. *Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen muodostuminen*

Pykälän otsikkoa muutettaisiin niin, että se viittaisi valmentavien koulutusten sijasta työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen. Pykälän aiempi otsikko Valmentavien koulutusten muodostuminen muutettaisiin muotoon Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen muodostuminen. Lisäksi pykälästä poistettaisiin ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta koskeva sääntely.

9 §. *Henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkittävät tiedot*

Pykälässä säädetään henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkittävistä tiedoista. Pykälän 1 momentin 1 ja 4 kohtien maininnat valmentavasta koulutuksesta korvattaisiin maininnalla työhön ja itsenäiseen elämään valmentavasta koulutuksesta.

Oppivelvollisuuden laajentamista koskevassa hallituksen esityksessä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 48 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan perustutkintokoulutuksessa koulutuksen järjestäjän tehtävänä olisi arvioida oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarve sekä määrä. Myös nämä tiedot olisi perusteltua merkitä henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi *7 a kohta*, jossa säädettäisiin siitä, että koulutuksen järjestäjän tulisi merkitä henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarve sekä määrä.

10 a §. *Opetuksen ja ohjauksen riittävän määrän arviointi*

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 61 §:n mukaan opiskelijalla on oikeus saada eri oppimisympäristöissä sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen. Lain 48 §:n 2 momentin mukaan ammattitaidon tai osaamisen hankkiminen suunnitellaan yksilöllisesti tutkinnon osittain. Mainittuun momenttiin esitetään oppivelvollisuuden laajentamista koskevassa hallituksen esityksessä lisättäväksi säännös perustutkintokoulutuksen opiskelijan opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnista henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laadinnan yhteydessä. Ehdotetun säännöksen mukaan perustutkintokoulutuksessa koulutuksen järjestäjän tehtävänä olisi arvioida oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarve sekä määrä. Säännökseen lisättäisiin myös valtuutussäännös, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnista.

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 a §, jossa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 48 §:n 2 momenttiin lisättäväksi ehdotettavan valtuutussäännöksen nojalla säädettäisiin opetuksen ja ohjauksen riittävän määrän arvioinnista. Ehdotetun säännöksen *1 momentin* mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 48 §:n 2 momentissa tarkoitettussa opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa lähtökohtana käytettäisiin asetuksen 10 a §:n 2 momentissa säädettyä tuntimäärää, jos ammatillista perustutkintoa suorittavalla opiskelijalla ei olisi tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi tarvittavaa aiemmin hankittua osaamista.

Opetuksen ja ohjauksen määrän arviointi tehtäisiin tutkinnon osittain sekä yhteisten tutkinnon osien osalta osa-alueittain. Ehdotettua säännöstä ei sovellettaisi, jos opiskelijalla olisi kyseisen tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi sellaisesta aiemmin hankittua osaamista, vastaisi tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita joko osittain tai kokonaan ja joka voitaisiin tunnustaa ja tunnustaa. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 47 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tehtävänä on tunnustaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen, joka vastaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita. Jos opiskelijalla olisi tällaista aiemmin hankittua osaamista, tulisi tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi tarvittavan osaamisen hankkiminen suunnitella yksilöllisesti ottaen huomioon aiemmin hankittu osaaminen. Tarvittavan opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnin lähtökohtana ei tällöin olisi tarkoituksenmukaista käyttää asetuksella säädettävää opetuksen ja ohjauksen tuntimäärää.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös, että säännöstä ei sovellettaisi työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa. Työpaikoilla annettavassa ohjauksessa ohjaustuntien määrää on vaikea ennalta määrittää, koska ohjaus tapahtuu työtehtävien yhteydessä tarpeen ja tilanteen mukaan.

Tutkinnon osan suorittamiseksi edellytettävää osaamista voidaan hankkia erilaisissa oppimisympäristöissä, kuten esimerkiksi oppilaitoksessa ja työpaikalla. Jos saman tutkinnon osan osaamisen hankkimista toteutetaan sekä työpaikalla että muissa oppimisympäristöissä, käytetään asetuksessa säädettävää tuntimäärää arvioinnin lähtökohtana siltä vain siltä osin kuin osaamista hankitaan muissa oppimisympäristöissä. Tutkinnon osan sisällä ei voida tarkasti määrittää osaamispisteiden jakautumista työpaikalla ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavaan osaamisen hankkimiseen. Tällöin koulutuksen järjestäjän tulisi kuitenkin arvioida, miten suuri osuus osaamisen hankkimisesta toteutetaan työpaikalla. Asetuksella säädettävää opetuksen ja ohjauksen arvioinnin lähtökohtana käytettävää tuntimäärää sovellettaisiin vain siihen osuuteen tutkinnon osan osaamispisteistä, jonka koulutuksen järjestäjä arvioi muualla kuin työpaikalla toteutettavaksi osaamisen hankkimiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin arvioinnin lähtökohtana käytettävästä tuntimäärästä. Ehdotetun säännöksen mukaan ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen edellyttämän osaamisen hankkimiseksi riittävän opetuksen ja ohjauksen määrä olisi keskimäärin vähintään 12 tuntia osaamispistettä kohti. Keskimääräinen tuntimäärä määriteltäisiin opiskelijakohtaisesti. Ehdotettu tuntimäärä vastaisi lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 11 §:ssä säädettyä, jonka mukaan opetusta annetaan nuorille tarkoitetussa koulutuksessa keskimäärin 14 tuntia 15 minuuttia opintopistettä kohden. Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä, joten kaavamaisesti laskettuna koko oppimäärän aikana opetusta annetaan 2 137,5 tuntia. Tämä tuntimäärä jaettuna ammatillisen perustutkinnon 180 osaamispisteen laajuudella on 11,875 tuntia osaamispistettä kohti. Asetuksella yhdellä tunnilla tarkoitettaisiin 60 minuuttia opetusta ja ohjausta. Opetus ja ohjaus voisi olla oppilaitoksessa annettavaa lähiopetusta tai muissa koulutuksen järjestäjän oppimisympäristöissä annettavaa opetusta ja ohjausta.

Pykälän 2 momentin mukaista tuntimäärää käytettäisiin opetuksen ja ohjauksen riittävän määrän arvioinnin lähtökohtana silloin, kun opiskelijalla ei ole tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi tarvittavaa aiemmin hankittua osaamista. Kyseessä olisi arvioinnin lähtökohtana käytettävä vähimmäistuntimäärä, josta säännöksen mukaan voitaisiin poiketa alaspäin, jos se opiskelijan oppimisvalmiuksien tai yksilöllisten valintojen perusteella olisi perusteltua. Opetuksen ja ohjauksen määrä voisi siis olla säädettyä pienempi, jos opiskelijalla arvioidaan olevan valmiudet hankkia tutkinnon osan suorittamiseksi tarvittava osaaminen pienemmällä opetuksen ja ohjauksen määrällä. Opetuksen ja ohjauksen määrä voisi olla pienempi myös opiskelijan yksilöllisten valintojen vuoksi, jos opiskelija esimerkiksi kykenee ja haluaa opiskella itsenäisesti verkko-oppimisympäristöjä hyödyntäen. Itsenäistä opiskelua tulisi käyttää osaamisen hankkimistapana kuitenkin vain silloin, kun on varmistettu, että opiskelijalla on edellytykset ja riittävät valmiudet itsenäiseen opiskeluun. Erityisen tärkeää tämän varmistaminen olisi nuorimpien opiskelijoiden kohdalla, jotka saattavat haluta opiskella itsenäisesti, mutta joilla ei välttämättä ole siihen riittäviä valmiuksia.

Opetuksen ja ohjauksen määrä voisi olla myös asetuksella säädettävää lähtökohtaista tuntimäärää suurempi, sillä opiskelijalla on oikeus saada riittävä määrä opetusta ja ohjausta saavuttaakseen tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet. Opetuksen ja ohjauksen tarve voisi olla keskimääräistä suurempi esimerkiksi silloin, kun opiskelijalla on oppimisvaikeuksia tai muuta tavallista suuremman tuen, erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen tarvetta. Säännöksessä ei olisi tarpeen erikseen säätää mahdollisuudesta poiketa säädetyistä tuntimäärästä ylöspäin, koska asetuksella säädettäisiin arvioinnin perusteena käytettävästä keskimääräisestä vähimmäistuntimäärästä, joka ei merkitsisi annettavan opetuksen ja ohjauksen enimmäismäärää. Opetusta ja ohjausta tulisi antaa tätä enemmän, jos se olisi ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin myös, että tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa tulisi lisäksi ottaa huomioon ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 12 §:ssä säädetyt tutkinnon osien mitoitusperusteet. Mainitun pykälän mukaan tutkinnon osien osaamispisteet määräytyvät sen mukaan, mikä on niihin sisältyvän osaamisen kattavuus, vaikeusaste ja merkittävyys suhteessa koko tutkinnon ammattitaitovaatimuksiin ja osaamistavoitteisiin. Viittaus kyseiseen pykälään tarkoittaisi sitä, että opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa tulisi ottaa huomioon myös ammatillisen koulutuksen osaamispisteiden määrittelyperusteet ja osaamisperusteisuus. Ammatillisen koulutuksen tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden osaamispisteet on määritelty ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisesti perustuen tutkinnon osiin tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueisiin sisältyvän osaamisen kattavuuteen, vaikeusasteeseen ja merkittävyyteen suhteessa koko tutkinnon ammattitaitovaatimuksiin ja osaamistavoitteisiin. Tutkinnon perusteissa määritellyt osaamispisteet eivät siis perustu annettavan opetuksen ja ohjauksen määrään, joten osaamispistemäärältään saman laajuiset tutkinnon osat tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueet eivät aina edellyttäisi kaavamaisesti samaa tuntimäärää opetusta ja ohjausta.

12 §. *Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen opiskelijan osaamisen arviointi*

Pykälän otsikkoa muutettaisiin niin, että se viittaisi valmentavien koulutusten sijasta työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen. Otsikosta poistettaisiin myös maininta arviointiasteikosta, koska ehdotetussa säännöksessä ei säädettäisi osaamisen arviointiasteikosta.

Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukainen säännös ammatilliseen koulutukseen valmentavasta koulutuksesta ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana. Ehdotetun pykälän sisältönä olisi voimassa olevan pykälän 2 momenttia vastaava säännös, jonka mukaan työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa osaaminen arvioidaan sanallisesti.

13 §. *Arviointiaineiston säilyttäminen*

Pykälää muutettaisiin niin, että sen sisältämä viittaus valmentaviin koulutuksiin korvattaisiin viittauksella työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen.

14 §. *Todistusten sisältö*

Pykälässä säädetään todistusten sisällöstä. Pykälän *3 ja 4 momentteja* muutettaisiin siten, että niissä olevat viittaukset valmentavaan koulutukseen korvattaisiin viittauksilla työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen.

23 §. *Tiedotettavat asiat*

Pykälässä säädetään asioista, joista koulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa. Pykälän *1, 4 ja 6 kohtien* viittaukset valmentavaan koulutukseen muutettaisiin viittauksiksi työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen.

2.3 Valtioneuvoston asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista

1 §. *Soveltamisala*

Pykälän *1 momenttiin* lisättäisiin asetuksen soveltamisalaan tutkintokoulutukseen valmentava koulutus.

2 §. *Rehtorin kelpoisuus*

Pykälässä säädetään rehtorin kelpoisuusvaatimuksista. Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta järjestettäisiin käytännössä samoissa oppilaitoksissa, joissa järjestetään perusopetusta, lukiokoulutusta tai ammatillista koulutusta. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettyjä rehtorin kelpoisuusvaatimuksia sovellettaisiin myös tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämisessä.

Pykälän *3 momentissa* säädetään poikkeuksesta rehtorin kelpoisuusvaatimukseen ammatillista koulutusta järjestävässä oppilaitoksessa. Kyseiseen momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan rehtori olisi tällöin kelpoinen vastaamaan myös samassa oppilaitoksessa järjestettävästä tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta.

3 §. *Kielitaitovaatimukset*

Pykälässä säädetään rehtorin kielitaitovaatimuksista. Voimassa olevan pykälän *1 momentin* mukaan rehtorilla tulee olla oppilaitoksen opetuskielessä tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisessa järjestämisluvassa määrättyssä opetuskielessä erinomainen suullinen ja kirjallinen taito.

Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettavan lain 5 §:n 3 momenttiin ehdotettavan säännöksen nojalla järjestäessään tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta koulutuksen järjestäjän on noudatettava, mitä koulutuksen järjestäjän perusopetuksen, lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen järjestämisluvassa on määrätty opetuskielestä, ellei valmentavan koulutuksen järjestämisluvassa toisin määrätä. Lakiin ehdotettu säännös antaa mahdollisuuden määrätä tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämisluvassa myös opetuskielestä, joten asetuksen 3 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että rehtorilla tulisi olla myös tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain mukaisessa järjestämisluvassa määrättyssä opetuskielessä erinomainen suullinen ja kirjallinen taito, jos opetuskielestä on

määrätty tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämisluvassa. Säännöstä sovellettaisiin siis vain siinä tapauksessa, että opetuskielestä on erikseen kyseisessä järjestämisluvassa määrätty.

10 b §. *Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opettajan kelpoisuus*

Pykälässä säädetään lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opettajan kelpoisuudesta. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska kyseistä koulutusta ei enää 1.8.2022 lukien järjestettäisi.

13 e §. *Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta antavan opettajan kelpoisuus*

Pykälässä säädetään opettajan kelpoisuusvaatimuksista ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi muotoon työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta antavan opettajan kelpoisuus. Lisäksi voimassa olevan 1 momentin mukainen säännös ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen opettajan kelpoisuudesta ehdotetaan poistettavaksi, koska kyseistä koulutusta ei enää 1.8.2022 lukien järjestettäisi. Pykälän sisällöksi ehdotetaan voimassa olevan pykälän 2 momentin mukaista säännöstä, jossa säädetään työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen opettajan kelpoisuudesta. Lisäksi korjattaisiin viittaus ammatillisesta koulutuksesta annettuun lain 7 §:n 3 momenttiin vastaamaan kyseiseen lakiin ehdotettua muutosta eli viittaukseksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 7 §:ään.

5 a luku Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 a luku. Luvussa säädettäisiin tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opettajan kelpoisuusvaatimuksista.

17 a §. *Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opettajan kelpoisuus*

Pykälän 1 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua opetusta olisi kelpoinen antamaan henkilö, jolla olisi asetuksen 3 luvussa säädetty kelpoisuus lukuun ottamatta 5 a §:ssä ja 7 §:ssä säädettyä kelpoisuutta, 4 luvussa säädetty kelpoisuus taikka ammatillisten tai yhteisten tutkinnon osien opettajan kelpoisuus.

Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta olisi siis kelpoinen antamaan henkilö, jolla olisi asetuksen 3 luvussa säädetty perusopetuksen luokanopettajan tai aineenopettajan kelpoisuus lukuun ottamatta 5 a §:ssä säädettyä eräissä tapauksissa sovellettavaa aineenopettajan kelpoisuutta tai 7 §:ssä säädettyä esiopetusta antavan opettajan kelpoisuutta. Ehdotettu säännös vastaisi tältä osin perusopetuksen lisäopetuksen opettajan kelpoisuusvaatimuksia. Lisäopetuksen opettajan kelpoisuusvaatimuksista ei ole asetuksella erikseen säädetty, joten lisäopetusta on kelpoinen antamaan henkilö, jolla on asetuksessa säädetty perusopetuksen luokanopettajan tai aineenopettajan kelpoisuus. Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta olisi kelpoinen antamaan myös henkilö, jolla on asetuksessa säädetty oppilaanohjaajan kelpoisuus.

Asetuksen 5 a §:ssä säädetään aineenopettajan erityisestä kelpoisuudesta silloin, kun opetusta annetaan hyväksytyyn opetussuunnitelman mukaisesti oppiaineessa, jota ei mainita perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1435/2001) ja joka ei ole tällaisen oppiaineen syventävä tai soveltava oppimäärä. Kyseisessä pykälässä tarkoitettu aineenopettaja ei olisi kelpoinen antamaan tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta. Kelpoinen ei myöskään olisi asetuksen 7 §:ssä tarkoitettu esiopetusta antava opettaja.

Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta olisi kelpoinen antamaan myös henkilö, jolla on asetuksen 4 luvussa säädetty lukion opettajan kelpoisuus. Ehdotettu säännös vastaisi tältä osin voimassa olevan asetuksen 10 b §:ssä säädettyä lukiokoulutukseen valmistavan opettajan kelpoisuutta. Säännöksessä ei kuitenkaan olisi voimassa olevan säännöksen toisen virkkeen mukaista väljennystä, koska uuteen tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen ei sisältyisi sellaista aineenopetusta, jossa tätä vastaava kelpoisuusehtojen väljennys olisi tarpeen.

Ehdotetun säännöksen mukaan tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta olisi kelpoinen antamaan myös henkilö, jolla on ammatillisten tai yhteisten tutkinnon osien opettajan kelpoisuus. Tältä osin säännös vastaisi voimassa olevan asetuksen 13 e §:n 1 momentin säännöstä ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta antavan opettajan kelpoisuudesta. Myös asetuksen 15 §:ssä tarkoitettu ammatillisessa koulutuksessa opinto-ohjaajan kelpoisuuden omaava henkilö olisi kelpoinen antamaan tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta, koska kyseisen säännöksen mukaan opinto-ohjaajalla tulee olla asetuksessa säädetty ammatillisten tai yhteisten tutkinnon osien opettajan kelpoisuus tai 11 §:ssä säädetty lukion opinto-ohjaajan kelpoisuus.

Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettavaksi ehdotettavan lain 12 §:n 2 momentin mukaan tutkinnon perusteet tulee laatia siten, että opiskelijalla on valmentavan koulutuksen aikana mahdollisuus suorittaa lukion oppimäärään kuuluvia opintoja ja ammatillisten perustutkintojen osia tai tutkinnon osien osa-alueita sekä korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja. Pykälän 2 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan näissä tilanteissa sovellettaisiin, mitä asetuksessa säädetään asianomaisen koulutusmuodon opettajan kelpoisuudesta. Pykälän 1 momentissa säädetty tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opettajan kelpoisuus koskisi siis vain niitä valmentavaan koulutukseen kuuluvia tutkinnon osia, joissa ei suoriteta perusopetuslain, lukiolain tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisia opintoja.

17 b §. Erityistä tukea ja vaativaa erityistä tukea antavan opettajan kelpoisuus tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa

Pykälässä säädettäisiin kelpoisuudesta antaa erityistä tukea ja vaativaa erityistä tukea tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa. Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettavaksi ehdotettavan lain 21 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi tarvitsee pitkäaikaista tai säännöllistä erityistä oppimisen ja opiskelun tukea koulutuksen perusteiden mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Mainittu pykälän 3 momentin mukaan opiskelijan oikeuteen vaativaan erityiseen tukeen sovelletaan, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa säädetään. Lain 3 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäminen erityisen vaativaan tukeen oikeutetuille

opiskelijoille edellyttäisi, että järjestämisluvassa on määrätty ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27 §:n 2 momentissa tarkoitetusta järjestäjän velvollisuudesta järjestää koulutusta tällaisille opiskelijoille.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 21 §:ssä tarkoitettua erityistä tukea on kelpoinen antamaan henkilö, jolla olisi asetuksen 8 §:ssä tarkoitettu erityisopetusta antavan opettajan kelpoisuus, 11 a §:ssä tarkoitettu erityisopettajan kelpoisuus tai 16 §:n 1 momentissa tarkoitettu erityistä tukea antavan opettajan kelpoisuus. Erityistä tukea olisivat kelpoisia antamaan siis perusopetuksessa ja lukiossa erityisopetusta antamaan kelpoiset opettajat sekä ammatillisessa koulutuksessa erityistä tukea antamaan kelpoiset opettajat.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettävän, että jos tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutusta järjestetään vaativaan erityiseen tukeen oikeutetulle opiskelijalle, sovellettaisiin, mitä 16 §:ssä säädetään vaativaa erityistä tukea antavan opettajan kelpoisuudesta. Asetuksen 16 §:ssä säädetään erityistä tukea ja vaativaa erityistä tukea antavan opettajan kelpoisuudesta ammatillisessa koulutuksessa. Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettavaksi ehdotettavan lain mukaista koulutusta erityisen vaativaan tukeen oikeutetuille opiskelijoille voisivat antaa vain ne koulutuksen järjestäjät, joiden järjestämisluvassa on määrätty järjestäjän velvollisuudesta järjestää koulutusta kyseisille opiskelijoille. Käytännössä koulutusta voisivat järjestää vain sellaiset järjestäjät, joille on myönnetty myös järjestämislupa järjestää ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutusta erityisen vaativaan tukeen oikeutetuille opiskelijoille.

2.4 Valtioneuvoston asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

3 §. Sisäoppilaitoksessa järjestettävän lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen yksikköhinnat

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun 24 §:n 4 momentissa säädetään, että jos lukiokoulutuksen järjestäjän tehtäväksi on lukiolain 4 §:n 2 momentin nojalla määrätty järjestää koulutusta sisäoppilaitoksessa, yksikköhintaa korotetaan sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saavien opiskelijoiden osalta siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Asetuksen 3 §:ssä säädetään edellä mainitun valtuutussäännöksen nojalla yksikköhinnan korotuksesta sisäoppilaitosmuotoisesti järjestetyssä lukiokoulutuksessa. Voimassa olevan säännöksen mukaan yksikköhintaa korotetaan sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saavien opiskelijoiden osalta euromäärällä, joka on 44 prosenttia opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 23 §:n nojalla säädetyistä lukiokoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta. Lukion keskimääräinen yksikköhinta tulee nousemaan oppivelvollisuuden laajentamiseen osoitettujen määrärahojen myötä. Oppivelvollisuuteen osoitettujen määrärahojen ei ole tarkoitus vaikuttaa sisäoppilaitosmuotoisesti järjestettävän lukiokoulutuksen majoituksen ja ruokailun järjestämiseen varattaviin määrärahoihin, joten asetuksella säädettyä prosenttimäärää tulee tarkistaa, jotta euromääräinen korotus säilyisi nykyisessä tasossa.

Ehdotetun säännöksen mukaan tarkistettu prosenttiosuus olisi 40 prosenttia lukiokoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta. Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaisesti tätä prosenttiosuutta sovellettaisiin ensimmäisen kerran määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2024. Varainhoitovuoden 2021 rahoituksessa prosenttiosuus olisi 44 prosenttia, varainhoitovuoden 2022 rahoituksessa 42 prosenttia ja varainhoitovuoden 2023 rahoituksessa 41 prosenttia.

19 §. *Lukion opiskelijamäärän laskeminen*

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun 24 §:n 8 momentin mukaan yksikköhintojen laskemisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen 19 §:ssä säädetään lukion opiskelijamäärän laskemista. Lukion rahoitus myönnetään ja tarkistetaan mainittua toimenpidettä edeltävän tammikuun 20 päivän ja syyskuun 20 päivän opiskelijamäärien painotetun keskiarvon perusteella. Rahoitus perustuu siis opiskelijoiden määrään kahtena vuosittaisena laskentapäivänä. Voimassa olevan pykälän 2 momentin mukaan lukiokoulutuksen opiskelijamäärään lasketaan lukion koko oppimäärää opiskelevat. Käytännössä edellytetään lisäksi, että opiskelija on läsnäoleva eli hänen opintonsa eivät ole väliaikaisesti keskeytyneet. Opinnot voivat keskeytyä väliaikaisesti joko opiskelijan hakemuksen perusteella tai siksi, että opiskelija on määräaikaisesti erotettu oppilaitoksesta.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan opiskelijaa ei siis oteta huomioon rahoituksen perusteena, jos opiskelija on määräaikaisesti erotettu oppilaitoksesta. Uuden oppivelvollisuuslain 8 §:ssä säädettäisiin oppivelvollisuuden suorittamisesta opiskeluoikeuden määräaikaisen menettämisen aikana. Mainitun säännöksen mukaan koulutuksen järjestäjän tulee tällöin laatia yhdessä oppivelvollisen ja tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa suunnitelma oppivelvollisuuden suorittamisesta määräaikaisen erottamisen aikana. Oppivelvollisen tulee suunnitelman mukaisesti edistää opintojaan itsenäisesti tai muissa oppimisympäristöissä kuin oppilaitoksessa. Oppivelvollisella on myös oikeus saada sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa opintojen etenemisen suunnitelman mukaisesti.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan opiskelijamäärään laskettaisiin myös ne opiskelijat, jotka suorittavat oppivelvollisuuttaan oppivelvollisuuslain 8 §:ssä tarkoitetun suunnitelman perusteella. Oppivelvollinen opiskelija voitaisiin siis tällöin normaaliin tapaan ilmoittaa rahoituksen perusteeksi, vaikka hänet olisikin määräaikaisesti erotettu. Jos opiskelija ei noudattaisi laadittua suunnitelmaa, hänet tulisi laissa säädetyin menettelyin katsoa eronneeksi. Eronneeksi katsomisen jälkeen opiskelijaa ei voitaisi enää ilmoittaa rahoituksen perusteeksi.

Voimassa olevassa 2 momentissa säädetään, että yksityisopiskelijoita ja maksullisena palvelutoimintana järjestettävään koulutukseen osallistuvia opiskelijoita ei oteta lukuun pykälässä tarkoitettuja opiskelijamääriä laskettaessa. Säännöksestä ehdotetaan teknisluonteisena korjauksena poistettavaksi yksityisopiskelijoita koskeva maininta, koska voimassa olevan lukiolain terminologia ei tunne yksityisopiskelijoita. Maksullisena palvelutoimintana koulutusta järjestetään esimerkiksi silloin, jos ammatillisen koulutuksen järjestäjä hankkii lukiokoulutusta osana ammatillisen tutkinnon suorittamista.

20 §. *Lukion yksittäisten oppiaineiden ja oppivelvollisten suorittamien erityisen tutkinnon kokeiden muuntaminen opiskelijamääräksi*

Lukiolain 20 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan opiskelija voidaan ottaa suorittamaan yhden tai useamman lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvan aineen opintoja eli ai-neopiskelijaksi. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 24 §:n 9 mo-mentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään perusteista, joilla lukiolain 20 §:n 4 momentissa (huom. HE 173/2020 vp viittaus lukiolakiin esitetään korjattavaksi viittaukseksi uuteen lukiolakiin muotoon 20 §:n 2 momentin 2 kohdassa) tarkoitetun oppiaineen suorittaminen muunnetaan opiskelijamääräksi ja otetaan huomioon rahoi-tuslain 24 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettujen aikuisten lukiokoulutuksen mukaisesti opiskelevien opiskelijoiden määrässä.

Ehdotettu *1 momentti* vastaisi voimassa olevan asetuksen 1 momentin säännöstä, jonka mukaan lukion opiskelijaksi yhtä tai useampaa oppiainetta suorittamaan otettujen opis-kelijoiden opinnot muunnetaan opiskelijamääräksi jakamalla varainhoitovuotta edel-tävänä lukuvuonna suoritettujen lukion oppimäärään kuuluvien lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetussa valtioneu-voston asetuksessa (942/2014) tarkoitettujen pakollisten ja syventävinä opintoina tar-jottujen valtakunnallisten kurssien määrä luvulla 15 ja lukiokoulutuksesta annetun val-tioneuvoston asetuksen mukaisten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opin-tojen määrä opintopisteinä luvulla 30.

Oppivelvollisuutta olisi mahdollisuus suorittaa myös opetukseen osallistumatta. Lu-kiokoulutuksessa tämä olisi mahdollista siten, että opiskelija suorittaisi lukion oppi-määrää lukiolain 36 §:n 2 momentissa tarkoitettuna erityisenä tutkintona. Erityisessä tutkinnossa lukiokoulutuksen oppimäärä tai osan siitä suoritetaan kokeissa, joiden toi-meenpanosta ja arvostelusta huolehtii lukiolaissa tarkoitettu koulutuksen järjestäjä. Erityisen tutkinnon kokeisiin osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa niiden hankkimistavasta riippumatta vastaavat eri oppiaineissa aikuisille tarkoitettun lukiokoulutuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja.

Oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä lukiolain 36 §:n 3 momentissa ehdote-taan säädettäväksi, että oppivelvollisen tulisi laatia lain 26 §:ssä tarkoitettu henkilö-kohtainen opintosuunnitelma, jos hän suorittaa oppivelvollisuuttaan erityisenä tutkin-tona. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppi-lastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Suunnitelma laaditaan oppilaitoksen opetushenkilöstön tuella opintojen alussa ja sitä päivitetään säännöllii-sesti opintojen edetessä.

Oppivelvollisuuslain 12 §:ssä säädettäisiin koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvon-tavastuusta. Kyseisen säännöksen mukaan koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvon-tavastuu alkaa, kun oppivelvollinen on aloittanut opintonsa koulutuksen järjestäjän opiskelijana. Koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu päättyy, kun oppivel-vollisen opiskeluoikeus tai oppivelvollisuus päättyy. Jos oppivelvollisuutta suoritetaan lukiolain 36 §:n 3 momentin nojalla erityisenä tutkintona, erityisen tutkinnon kokeiden toimeenpanosta huolehtiva koulutuksen järjestäjä vastaisi kyseisessä pykälässä tarkoi-tetusta oppivelvollisuuden suorittamisen ohjauksesta ja valvonnasta. Koulutuksen jär-jestäjän olisi seurattava oppivelvollisen opintojen edistymistä ja ilmoitettava oppivel-

vollisen huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle, jos oppivelvollinen ei suorita opintojaan opiskelusuunnitelmansa mukaisesti. Jos oppivelvollinen on aikeissa keskeyttää opintonsa, koulutuksen järjestäjän on selvitettävä yhdessä oppivelvollisen ja hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa kanssa mahdollisuudet suorittaa opintoja muussa oppimisympäristössä tai hakeutua muuhun koulutukseen. Tarvittaessa vaihtoehdot selvitetään yhteistyössä toisen koulutuksen järjestäjän kanssa. Koulutuksen järjestäjän on lisäksi selvitettävä oppivelvollisen saamien koulutuksen järjestäjän tukitoimien riittävyys sekä tarvittaessa ohjattava oppivelvollinen hakeutumaan muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin.

Lukiolain 34 §:n 2 momentin mukaan erityisen tutkinnon kokeista voidaan periä maksuja. Oppivelvollisuuden laajentumisen yhteydessä edellä mainittuun sääntöeseen ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi, että kyseisiä maksuja ei voitaisi periä oppivelvollisilta. Lisäksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 24 §:n 9 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin perusteista, joilla oppivelvollisen suorittamat lukiolain 36 §:n 2 momentissa tarkoitettun erityisen tutkinnon kokeet muunnetaan opiskelijamääräksi ja otetaan huomioon rahoituslain 24 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettujen aikuisten lukiokoulutuksen mukaisesti opiskelevien opiskelijoiden määrässä.

Rahoitusasetuksen 20 §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että oppivelvollisten suorittamat lukiolain 36 §:n 2 momentissa tarkoitettun erityisen tutkinnon kokeet muunnettaisiin opiskelijamääräksi jakamalla varainhoitovuotta edeltävänä lukuvuonna suoritettujen lukion oppimäärään kuuluvien lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen määrä opintopisteinä luvulla 60. Ehdotettu menettely olisi muutoin sama kuin edellä 1 momentissa tarkoitettujen aineopintojen osalta, mutta erityisen tutkinnon kokeiden suorittamisesta myönnettävä rahoitus olisi puolet verrattuna suoritettujen aineopintojen rahoitukseen.

Oppivelvollisuuttaan erityisen tutkinnon kokeissa suorittavat oppivelvolliset eivät osallistu opetukseen, mutta kokeiden toimeenpanon lisäksi koulutuksen järjestäjän tulee täyttää oppivelvollisuuslain 12 §:ssä säädetyt ohjaus- ja valvontavelvoitteet, kuten seurata opintojen edistymistä ja tarvittaessa antaa oppivelvolliselle ohjausta opintojen keskeyttämistilanteessa. Rahoituksella katettaisiin siis myös näistä toimista aiheutuvia kustannuksia. Rahoitusta myönnettäisiin kuitenkin vain siltä osin kuin opiskelija on suorittanut erityisen tutkinnon kokeet hyväksytysti. Rahoitusta ei myönnettäisi pelkästään sen perusteella, että oppivelvollisen tarkoituksena on ollut suorittaa oppivelvollisuuttaan erityisenä tutkintona, jos oppivelvollinen ei ole hyväksytysti suorittanut mitään opintoja.

Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan suoritettujen aineopintojen perusteella saatu opiskelijamäärä lisätään asetuksen 19 §:ssä tarkoitettuun lukion painotetun keskiarvon mukaiseen opiskelijamäärään. Vastaava säännös olisi jatkossa pykälän 3 momentissa. Ehdotettun sääntöksen mukaan vastaavalla tavalla otettaisiin huomioon myös 2 momentissa säädetyllä tavalla saatu erityisen tutkinnon kokeiden suorittamisen perusteella saatu opiskelijamäärä. Rahoituslain 24 §:n 9 momentin mukaisesti nämä otettaisiin huomioon aikuisten lukiokoulutuksen mukaisesti opiskelevien opiskelijoiden määrässä.

Pykälän 4 momentissa olisi voimassa olevan pykälän 2 momenttia vastaava säännös, jonka mukaan laskettaessa lukion keskimääräistä yksikköhintaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 24 §:n 1 momentissa tarkoitettuna vuonna opiskelijamääräksi muuntamisen perusteena käytetään kuitenkin kustannusten laskentavuonna suoritettujen kurssien ja opintopisteiden määrää.

23 §. Rahoitukseen oikeuttava opiskeluaika

Pykälässä säädetään opiskelijaksi lukemista koskevista rajoituksista. Voimassa olevan säännöksen mukana opiskelijamääriä laskettaessa opiskelija voidaan lukea opiskelijaksi enintään niin kauan kuin opiskelu voisi päätoimisesti suoritettuna kestää. Voimassa olevan säännöksen sanamuoto on epäselvä, sillä lukiolaissa ei ole määritelty opiskelun päätoimista kestoa. Säännöksen soveltamiskäytännöksi on muodostunut, että päätoimisella opiskeluaajalla tarkoitetaan lukiolaissa säädettyä säännönmukaista opiskeluaikaa. Soveltamiskäytäntö on vahvistettu Opetushallituksen ohjeistuksessa.

Aiemman soveltamiskäytännön mukaan opiskelija on luettu rahoituksen perusteeksi lukiolaissa säädetyn säännönmukaisen opiskeluaajan ajaksi. Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärä enintään neljässä vuodessa, ja tätä on pidetty myös rahoitukseen oikeuttavana enimmäisaikana. Lukiolain mukaan koulutuksen järjestäjä voi kuitenkin myöntää opiskelijalle sairauden, vamman tai muun erityisen syyn vuoksi lisää aikaa opintojen loppuun saattamiseen. Aiemman tulkintakäytännön mukaan tämän lisäajan aikana opiskelijaa ei kuitenkaan ole luettu rahoituksen perusteeksi. Tilanne on ollut ongelmallinen, koska lukiolaissa säädetään opiskelijan oikeudesta saada lisää aikaa opintojen suorittamiseen, mutta koulutuksen järjestäjä ei ole kuitenkaan saanut rahoitusta tällaisista opiskelijoista. Opetushallitus on tarkentanut ohjeistustaan tältä osin keväällä 2020. Tarkennetun ohjeistuksen mukaan opiskelija voidaan laskea valtionosuusrahoitteisiin opiskelijoihin myös myönnetyn lisäajan puitteissa. Uudistettua ohjeistusta on sovellettu syksystä 2020 lukien.

Rahoitusasetuksen 23 § ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan muodostunutta soveltamiskäytäntöä sekä vuoden 2020 aikana tarkennettua ohjeistusta. Pykälän otsikko muutettaisiin muotoon Rahoitukseen oikeuttava opiskeluaika. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijamääriä laskettaessa opiskelija voitaisiin lukea rahoituksen perusteeksi lukiolain 23 §:n 2 momentissa säädetyn opiskeluoikeuden keston ajaksi. Lukiolain 23 §:n 2 momentissa säädetään, että opiskelijalla on oikeus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärä enintään neljässä vuodessa ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä enintään yhdessä vuodessa, jollei koulutuksen järjestäjä myönnä opiskelijalle sairauden, vamman tai muun erityisen syyn vuoksi lisää aikaa opintojen loppuun saattamiseen. Opiskelija luettaisiin rahoituksen perusteeksi lukiolaissa säädetyn säännönmukaisen opiskeluaajan ajaksi sekä mahdollisesti myönnetyn lisäajan ajaksi.

Lukiolain 23 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus väliaikaisesti keskeyttää opiskeluoikeutensa siksi ajaksi, jonka hän on suorittamassa asevelvollisuuslain (1438/2007), siviilipalveluslain (1446/2007) tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaista palvelusta taikka saa sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista sairauspäivärahaa taikka äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa. Lisäksi opiskeluoikeus voidaan opiskelijan pyynnöstä väliaikaisesti keskeyttää muusta perustellusta syystä. Oppivelvollisten osalta oikeudesta määräaikaaisesti keskeyttää op-

pivelvollisuuden suorittaminen säädettäisiin oppivelvollisuuslain 7 §:ssä. Rahoitukseen oikeuttavaa aikaa laskettaessa opintojen väliaikainen keskeyttäminen tai oppivelvollisuuden suorittamisen määräaikainen keskeyttäminen vähennettäisiin rahoitusasetuksen 23 §:ssä tarkoitettusta rahoitukseen oikeuttavasta opiskeluajasta, koska opiskelijan opiskeluoikeus on tällä ajalla keskeytyneenä.

Opiskelijan vaihtaessa lukiokoulutuksen järjestäjältä toiselle otettaisiin rahoitukseen oikeuttavassa ajassa huomioon opiskelijan aiemmin käyttämä opiskeluaika. Esimerkiksi jos opiskelija olisi aiemmissa opinnoissa ollut lukion koko oppimäärän suorittajana lukiokoulutuksen valtiosuuden perusteena kaksi vuotta, voitaisiin hänet uusissa opinnoissa lukea rahoituksen perusteeksi vielä kahden vuoden ajaksi. Tämän säännönmukaisen opiskeluajan lisäksi opiskelija voitaisiin lukea rahoituksen perusteeksi, jos koulutuksen järjestäjä myöntäisi lukiolain 23 §:n 2 momentin nojalla lisäaikaa opintojen loppuun saattamiseen.

25 §. Tietojen ilmoittaminen

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 58 §:n 1 momentin mukaan kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen toiminnan järjestäjän on toimitettava valtionapuviranomaiselle tässä laissa tarkoitetun rahoituksen määrittämiseksi tarvittavat talousarvioon, taloussuunnitelmaan, tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen perustuvat tiedot sekä muut rahoituksen määrittämiseksi tarpeelliset kustannuksia, toiminnan laajuutta ja rahoituksen perusteena käytettäviä muita suoritteita koskevat tiedot. Pykälä sisältää myös valtuutussäännöksen, jonka mukaan tarkempia säännöksiä toimitettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi pykälässä on informatiivinen säännös, jonka mukaan kuntien ja kuntayhtymien taloustietojen toimittamisesta säädetään lisäksi kuntalain 121 a §:ssä.

Voimassa olevan asetuksen 25 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen tai toiminnan järjestäjän tulee ilmoittaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 58 §:n 1 momentissa tarkoitetut rahoituksen määrittämiseksi tarvittavat kustannuksia ja toiminnan laajuutta koskevat tiedot opetus- ja kulttuuriministeriölle Opetushallituksen ja Tilastokeskuksen lomakkeilla siten kuin 2–4 momentissa säädetään. Pykälän 2 momentin mukaan lukiokoulutuksen, opetustuntikohtaisesti rahoitettavan taiteen perusopetuksen sekä museoiden, teatterien ja orkestereiden kustannuksia ja tuloja koskevat tiedot tulee ilmoittaa vuosittain Opetushallituksen ja Tilastokeskuksen lomakkeilla kustannustiedonkeruuseen viimeistään seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä, ellei opetus- ja kulttuuriministeriö toisin päättä. Pykälän 3 momentin mukaan toiminnan laajuutta koskevat tiedot tulee ilmoittaa Opetushallituksen ja Tilastokeskuksen lomakkeilla 10 päivän kuluessa tilastointipäivästä, jollei opetus- ja kulttuuriministeriö toisin päättä.

Tietojen toimittamista koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin kuntalain 121 a §:n kanssa päällekkäinen tietojen toimittamisvelvollisuus kunnallisten esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjien osalta. Lisäksi sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen rahoituksen myöntämisen perusteena käytettävää toiminnan laajuutta koskevat tiedot huomioitaisiin vuodesta 2021 lukien suoraan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain mukaiseen tietovarantoon tallennettujen tietojen mukaisina, eikä erillistä tiedonkeruuta näiden tietojen osalta enää käytettäisi.

Ehdotetun pykälän *1 momentissa* säädettäisiin, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 58 §:n 1 momentissa tarkoitettujen opetustuntikohtaisesti rahoitettavan taiteen perusopetuksen sekä museoiden, teatterien ja orkestereiden rahoituksen määräämiseksi tarvittavien kustannusten ja toiminnan laajuutta koskevat tiedot ilmoitettaisiin opetus- ja kulttuuriministeriölle Opetushallituksen lomakkeilla. Ehdotettu säännös vastaisi voimassa olevan asetuksen 1 momentin mukaista säännöstä mainittuja toimintoja koskevien tietojen osalta. Esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tietojen ilmoittamisesta säädettäisiin jatkossa pykälän 2 ja 3 momentissa.

Ehdotetun pykälän *2 momentissa* säädettäisiin esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen kustannusten toimittamisesta silloin, kun niitä ei kerätä kuntalain 121 a §:ssä säädetyllä tavalla. Ehdotetun säännöksen mukaan kaikkien ammatillisen koulutuksen järjestäjien, yksityisten esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjien sekä valtion oppilaitosten ja yliopistojen harjoittelukoulujen tulisi ilmoittaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 58 §:n 1 momentissa tarkoitettujen kustannuksia ja tuloja koskevat tiedot opetus- ja kulttuuriministeriölle Opetushallituksen tiedonkeruun tai muun tiedonkeruun kautta ministeriön päättämällä tavalla. Käytännössä tiedot toimitettaisiin pääsääntöisesti nykytilaa vastaavasti Opetushallituksen tiedonkeruun kautta. Säännös kuitenkin mahdollistaisi tietojen toimittamisen myös muun tiedonkeruun kautta opetus- ja kulttuuriministeriön päättämällä tavalla, jos ministeriö jossain tilanteessa katsoisi muunlaisen tiedonkeruun käyttämisen perustelluksi. Säännöksen sanamuodosta poistettaisiin viittaus Opetushallituksen ”lomakkeisiin”, koska käytännössä paperisia lomakkeita ei enää käytetä.

Ammatillisen koulutuksen osalta 2 momentissa säädettävä menettely vastaisi voimassa olevan asetuksen 25 §:n 5 momentissa säädettyä menettelyä. Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen osalta vuoteen 2020 saakka kustannuksia ja tuloja koskevat tiedot toimitetaan kunnallisten toimijoiden osalta Tilastokeskukselle ja muiden toimijoiden osalta Opetushallitukselle. Vuotta 2021 koskevista tiedoista lukien menettely muuttuisi siten, että kunnalliset toimijat toimittavat tiedot kuntalain nojalla Valtiokonttorille ja yksityiset toimijat nykytilaa vastaavasti Opetushallituksen tiedonkeruun kautta.

Ehdotetun pykälän *3 momentissa* säädettäisiin rahoituksen määräämiseksi tarvittavia oppilas- ja opiskelijamääriä sekä muita suoritteita koskevien tietojen toimittamisesta. Ehdotetun säännöksen mukaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 11 §:ssä tarkoitettujen opetuksen oppilas- ja suoritelmäärätiedot, lukiokoulutuksen opiskelijamääriä ja opintoja koskevat tiedot sekä ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosien määrää ja tutkintoja ja tutkinnon osia koskevat tiedot otettaisiin huomioon valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa tarkoitettuun perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettujen tietojen (jatkossa opetuksen ja koulutuksen tietovaranto) mukaisesti. Opetuksen ja koulutuksen järjestäjien ei siis jatkossa tarvitsisi toimittaa näitä tietoja erikseen Opetushallitukselle. Tietojen tallentamisvelvollisuudesta säädetään valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa, joten tietojen ilmoittamisvelvollisuudesta ei olisi tarpeen säätää erikseen rahoitusasetuksessa.

Kaikkia perusopetuslaissa tarkoitettujen toiminnan rahoittamiseksi tarvittavia tietoja ei kuitenkaan saataisi suoraan valtakunnallisesta tietovarannosta. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin myös, että toiminnan järjestäjän tulisi ilmoittaa opetus- ja kulttuuritoimen

rahoituksesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettun aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoituksen määräämiseksi tarkoitettut suoritelmätiedot opetus- ja kulttuuriministeriölle Opetushallituksen tiedonkeruun tai muun tiedonkeruun kautta ministeriön päättämällä tavalla. Näiden toimintojen osalta käytettäisiin siis nykytilaa vastaavasti jatkossakin erillistä tiedonkeruuta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin kustannuksia ja toiminnan laajuutta koskevien tietojen toimittamisen määräajoista. Ehdotettu säännös vastaisi voimassa olevan pykälän 2 ja 3 momentissa säädettyjä vastaavia määräaikoja. Ehdotetun säännöksen mukaan kustannuksia ja tuloja koskevat tiedot tulisi ilmoittaa vuosittain kustannustiedonkeruuseen viimeistään seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä, jollei opetus- ja kulttuuriministeriö toisin päättä. Toiminnan laajuutta koskevat tiedot tulisi ilmoittaa 10 päivän kuluessa tilastointipäivästä, jollei opetus- ja kulttuuriministeriö toisin päättä. Säännöstä sovellettaisiin edellä 1-3 momenteissa tarkoitettujen tietojen ilmoittamiseen, kun tiedot toimitetaan Opetushallitukselle.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 32 i §:n mukaan yksityiselle ammatillisen koulutuksen järjestäjälle korvataan arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus koulutuksen järjestäjälle aiheutuneista kustannuksista. Korvaus perustuu viimeksi toteutuneen vahvistetun tilinpäätöksen tietoihin. Ehdotetun pykälän 5 momentissa säädettäisiin määräajasta, johon mennessä yksityisten ammatillisen koulutuksen järjestäjän tulisi nämä arvonlisäkorvauksen määräämiseksi tarvittavat tiedot toimittaa. Ehdotetun säännöksen mukaan tiedot tulisi toimittaa vuosittain kesäkuun loppuun mennessä tai opetus- ja kulttuuriministeriön päättämänä myöhempänä ajankohtana. Käytännössä tiedot toimitettaisiin Opetushallitukselle.

Pääsääntöisesti koulutuksen järjestäjien tilikausi on kalenterivuosi. Kirjanpitolain (1336/1997) mukaan tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Kirjanpitovelvollisen on ilmoitettava tilinpäätös ja toimintakertomus rekisteröitäväksi patentti- ja rekisterihallitukselle kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Osakeyhtiölain (624/2006) mukaan tilinpäätös on vahvistettava kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä ja tilinpäätös ja toimintakertomus on ilmoitettava rekisteröitäviksi kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. Pykälän 5 momenttiin ehdotettu määräaika vastaisi siis sitä määräaika, jossa tilinpäätös tulee vahvistaa ja muiden kuin osakeyhtiöiden kohdalla myös toimittaa rekisteröitäväksi. Määräajasta ei ole aiemmin säädetty asetuksessa, mutta käytännössä arvonlisäverotietojen toimittamisen määräaika on nykyisin ollut ehdotettu 30 päivä kesäkuuta. Ehdotetun säännöksen mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö voisi myös päättää asetuksessa säädetystä myöhemmästä toimitusajasta. Tämä voisi olla tarpeen silloin, jos tietoja ei ole mahdollista toimittaa säädettyssä määräajassa.

3 Keskeiset vaikutukset

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Asetukseen ehdotetut muutokset olisivat teknisluonteisia ja liittyisivät oppivelvollisuuden laajentamista koskevassa hallituksen esityksessä ehdotettuun nivelvaiheen

koulutusten yhdistämiseen, jonka mukaisesti lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen järjestäminen päättyisi 31.7.2022.

Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 a §, jossa säädettäisiin riittävän opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa silloin, kun opiskelijalla ei ole tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi aiemmin hankittua osaamista. Ehdotettua säännöstä ei sovellettaisi silloin, jos opiskelijalla on aiemmin hankittua osaamista kyseisen tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi. Käytännössä säännös tulisi useimmiten sovellettavaksi nuorimpien perusopetuksen juuri päättäneiden opiskelijoiden kohdalla, joilla tyypillisesti ei ole työelämässä tai muutoin aiemmin hankittua osaamista. Vastaavasti vanhempien niin sanottujen aikuisopiskelijoiden kohdalla säännös tulisi harvemmin sovellettavaksi, mutta säännöstä sovellettaisiin myös aikuisopiskelijoiden kohdalla silloin, jos opiskelijalla ei ole aiemmin hankittua osaamista. Säännöstä ei sovellettaisi myöskään työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa eli silloin, kun koulutusta järjestetään oppi- ja koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena. Vuonna 2018 ammatillista perustutkintoa suoritti yhteensä noin 223 000 opiskelijaa, joista noin 130 000 oli alle 20-vuotiaita. Näistä opiskelijoista perustutkintoa oppisopimuskoulutuksena suoritti noin 19 000 opiskelijaa, joista alle 20-vuotiaita oli noin 1 600.

Ehdotettu säännös riittävän opetuksen ja ohjauksen arvioinnissa käytettävästä lähtökohtaisesta tuntimäärästä olisi uudentyyppinen säännös ammatillisen koulutuksen lainsäädännössä. Säännös vaikuttaisi koulutuksen järjestäjien toimintaan siten, että asetuksella määriteltäisiin tarvittavan opetuksen ja ohjauksen arvioinnin lähtökohtana käytettävä tuntimäärä, josta voitaisiin opiskelijan yksilöllisten tarpeiden ja osaamisperusteisuuden periaatteiden perusteella poiketa alaspäin tai ylöspäin. Koulutuksen järjestäjällä on velvoite laatia jokaiselle koulutuksen aloittavalle opiskelijalle henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS), johon kirjataan yksilölliset osaamisen tunnistamista, tunnustamista, hankkimista, kehittymistä ja osoittamista sekä ohjaus- ja tukitoimia koskevat tiedot, joiden kautta tavoitteeksi asetettu osaaminen on mahdollista saavuttaa. Ehdotetun säännöksen myötä koulutuksen järjestäjän tulisi HOKS:in laadinnan yhteydessä nykyistä tarkemmin arvioida tarvittavan opetuksen ja ohjauksen määrä. Säännös ei merkittävästi muuttaisi koulutuksen järjestäjien toimintaa, koska jo nykyisinkin opiskelijalla on oikeus saada riittävä määrä opetusta ja ohjausta tutkinnon perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi. Ehdotettu säännös toisi kuitenkin säädöstasolla näkyväksi lähtökohdan, jota käytettäisiin riittävän opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa silloin, kun opiskelijalla ei ole aiemmin hankittua osaamista. Tämä parantaisi opiskelijan oikeusturvaa saada riittävä määrä opetusta ja ohjausta.

Säännöksellä varmistettaisiin osaltaan myös sitä, että erityisesti nuorimmat ammatillisen koulutuksen opiskelijat saisivat riittävän määrän opetusta ja ohjausta heille tarkoitukseenmukaisissa oppimisympäristöissä. Etenkin suoraan perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen tulevien opiskelijoiden osaamisen hankkimista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon se, että opiskelijoilla ei ole tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksia vastaavaa aiemmin hankittua tunnustettavaa osaamista tai sitä on hyvin vähän. Näin ollen opiskelijat hankkivat kaiken tai lähes kaiken tarvittavan osaamisen

oppilaitoksessa tai muissa koulutuksen järjestäjän oppimisympäristöissä toteutetussa opetuksessa ja ohjauksessa taikka itsenäisesti opiskellen.

Säännöksen tavoitteena on yhdenvertaistaa lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen valitsevien nuorten välistä asemaa ja toisaalta myös eri ammatillisen koulutuksen järjestäjien oppilaitoksissa opiskelevien asemaa. Lukiokoulutusta koskevassa lainsäädännössä säädetään keskimääräisestä opetuksen ja ohjauksen määrästä, mutta ammatillisen koulutuksen lainsäädännössä vastaavaa säännöstä ei osaamisperusteisuuden vuoksi ole. Olisi kuitenkin tärkeää, että myös ammatillisen koulutuspolun valitsevalle nuorelle taattaisiin tutkinnon suorittamisen aikana oikeus yhtenevään määrään opetusta ja ohjausta kuin lukion valitsevalle nuorelle, ellei opiskelijan henkilökohtaisten valmiuksien ja yksilöllisten valintojen perusteella ole syytä tästä poiketa. Lisäksi olisi tärkeää, että kaikilla ammatillisen perustutkintokoulutuksen opiskelijoilla olisi oikeus saada jokseenkin yhtenevä määrä opetusta ja ohjausta riippumatta koulutuksen järjestäjästä.

Asetuksella säädettäisiin arvioinnin lähtökohtana käytettävästä vähimmäismäärästä, josta voitaisiin poiketa alaspäin säännöksessä todetuilla syillä. Lisäksi tuntimäärästä tulisi poiketa ylöspäin, jos se olisi tarpeellista ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi. Toimeenpanossa on tärkeää varmistua, ettei ehdotettu säännös muodostu käytännössä enimmäismääräksi, sillä tarkoituksena ei ole, että säännöksen mukainen arvioinnin lähtökohtana käytettävä tuntimäärä olisi opetuksen ja ohjauksen enimmäistuntimäärä. Osaamisperusteisuuden varmistamiseksi tärkeää olisi myös mahdollisuus poiketa alaspäin ehdotetusta vähimmäistuntimäärästä, koska resursseja on tarkoituksenmukaista kohdentaa juuri sinne, missä niitä eniten tarvitaan. Osaamisperusteisuuden periaatteiden mukaisesti osaamista tulee voida hankkia erilaisilla ja yksilöllisillä tavoilla.

Ammatillisten tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden laajuus on määritelty Opetushallituksen määräämissä tutkinnon perusteissa ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa säädetyin mitoitusperustein. Tarvittavan opetuksen ja ohjauksen määrää arvioitaessa onkin tärkeää ottaa huomioon osaamisperusteisuus ja ECVET-järjestelmän mukaisten mitoitusperusteiden lähtökohdat, jotta opetustuntien arvioinnin lähtökohtana käytettäväksi tarkoitettua opetustuntien määrää ei sovellettaisi kaavamaisesti sellaisenaan kaikille opiskelijoille ja kaikkiin tutkinnon osiin. ECVET-järjestelmän mukaiset kriteerit eivät tunnista annettavan opetuksen määrää tutkintojen osien mitoituksen perusteena. Tämä ei kuitenkaan muodosta estettä säätää riittävän opetuksen ja ohjauksen arvioinnissa lähtökohtana käytettävästä opetustuntien määrästä, sillä arvioinnin lähtökohtana käytettävää opetustuntien määrää ei ole tarkoituksenaan käyttää tutkinnon tai sen osien mitoitusperusteena.

Opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnin lähtökohtaa koskevalla säännöksellä ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Ammatillisen koulutuksen voimassa oleva lainsäädäntö edellyttää, että opiskelijalla on oikeus saada riittävä määrä opetusta ja ohjausta. Ehdotettu säännös edellyttää kuitenkin opetuksen ja ohjauksen tarpeen ja etenkin sen määrän tarkempaa arviointia ja kirjaamista henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan. Tämä saattaa hidastaa henkilökohtaistamisprosessia ja lisätä hieman henkilökohtaistamista tekevien opettajien ja ohjaajien työmäärää. Toimeenpanossa on tärkeää seurata säännöksen vaikutuksia henkilökohtaistamisprosessin sujuvuuteen ja henkilökohtaistamista tekevän henkilöstön työmäärään.

Muut asetukseen ehdotetut muutokset olisivat teknisluonteisia ja liittyisivät oppivelvollisuuden laajentamista koskevassa hallituksen esityksessä ehdotettuun nivelvaiheen koulutusten yhdistämiseen, jonka mukaisesti ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäminen päättyisi 31.7.2022.

Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista

Uusi tutkintokoulutukseen valmentava koulutus olisi uudentyyppinen nivelvaiheen koulutuskokonaisuus, jota voisivat järjestää perusopetuksen järjestäjät, lukiokoulutuksen järjestäjät ja ammatillisen koulutuksen järjestäjät. Nykyisin kussakin edellä mainitussa koulutusmuodossa on erillinen nivelvaiheen koulutus, jossa opetuksen antamiseen on myös erilliset kunkin koulutusmuodon opettajien kelpoisuuksiin liittyvät kelpoisuusehdot. Jatkossa sisällöltään samaa nivelvaiheen koulutusta järjestettäisiin näiden kaikkien koulutusmuotojen yhteydessä, joten myös kelpoisuusvaatimusten tulisi olla yhtenevät. Ehdotetut muutokset jossain määrin väljentyisivät kelpoisuusehtoja, koska esimerkiksi lukion opettajan kelpoisuuden omaavat opettajat olisivat kelpoisia antamaan tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta myös ammatillisissa oppilaitoksissa järjestettävässä valmentavassa koulutuksessa ja toisin päin.

Jos valmentavan koulutuksen aikana suoritettaisiin perusopetuslain mukaisia opintoja (arvosanojen korottaminen), lukion oppimäärään kuuluvia opintoja tai ammatillisia tutkinnon osia, sovellettaisiin näiltä osin kuitenkin kyseisen koulutusmuodon opettajan kelpoisuusvaatimuksia. Näiltä osin kelpoisuusvaatimukset eivät muuttuisi.

Ehdotetun säännöksen mukaan myös erityistä tukea antamaan olisivat kelpoisia kaikkien koulutusmuotojen erityisopetusta (perusopetus ja lukiokoulutus) tai erityistä tukea (ammatillinen koulutus) antamaan kelpoiset opettajat. Myös tämä jossain määrin väljentyisi kelpoisuusehtoja, sillä vastaavasti kuten edellä on yleisen kelpoisuuden osalta todettu, esimerkiksi lukion erityisopettajan kelpoisuuden omaavat opettajat olisivat kelpoisia antamaan erityistä tukea myös ammatillisissa oppilaitoksissa järjestettävässä valmentavassa koulutuksessa ja toisin päin. Vaativan erityisen tuen osalta kelpoisuusehdot eivät muuttuisi, koska tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta vaativaan erityiseen tukeen oikeutetuille opiskelijoille voisivat järjestää vain ne koulutuksen järjestäjät, jotka ovat saaneet siihen järjestämisluvan. Käytännössä tätä koulutusta järjestettäisiin niissä ammatillisissa oppilaitoksissa, joissa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti järjestetään tutkintotavoitteista ammatillista koulutusta tai valmentavaa koulutusta vaativaan erityiseen tukeen oikeutetuille opiskelijoille.

Esityksellä ei olisi merkittäviä vaikutuksia opetushenkilöstön asemaan, koska kaikki nykyisin kussakin koulutusmuodossa nivelvaiheen koulutusta antamaan kelpoiset opettajat olisivat jatkossa kelpoisia antamaan myös tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta. Kelpoisuusehtojen väljennykset eri koulutusmuotojen välillä mahdollistaisivat kuitenkin sen, että opettajat olisivat kelpoisia antamaan valmentavaa koulutusta eri koulutusmuotojen yhteydessä ja nykyistä useammissa oppilaitoksissa.

Valtioneuvoston asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta

Asetuksen 3 §:ään ehdotettu muutos olisi teknisluonteinen ja sillä säilytettäisiin sisäoppilaitosmuotoisesti järjestetyn koulutuksen yksikköhinnan korotus nykyisen euro määrään tasolla. Kyseistä korotusta on varainhoitovuonna 2020 myönnetty kuudelle lukiokoulutuksen järjestäjälle.

Asetuksen 19 §:ään lisättävä säännös, jonka mukaan oppivelvollinen opiskelija luetaisiin rahoituksen perusteeksi myös silloin, kun hän määräaikaisen erottamisen aikana suorittaa oppivelvollisuuttaan oppivelvollisuuslain 8 §:ssä tarkoitetun suunnitelman mukaisesti, mahdollistaisi rahoituksen saamisen myös kyseisistä opiskelijoista. Arvion mukaan lukiokoulutuksessa tulee olemaan vuosittain vain muutamia sellaisia määräaikaisesti erotettuja oppivelvollisia, jotka suorittaisivat opintojaan edellä tarkoitetun suunnitelman mukaisesti ja jotka luettaisiin rahoituksen perusteeksi. Ehdotetulla muutoksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Asetuksen 20 §:ään lisättävä säännös oppivelvollisen suorittamien erityisen tutkinnon kokeiden huomioimisesta rahoituksen perusteena mahdollistaisi rahoituksen saamisen näiden kokeiden toimeenpanoon ja oppivelvollisen opiskelijan ohjaus- ja valvontavastuuseen liittyvistä tehtävistä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi. Arvion mukaan lukiokoulutuksessa tulee olemaan vuosittain vain muutamia sellaisia henkilöitä, jotka suorittaisivat oppivelvollisuuttaan erityisenä tutkintona. Ehdotetulla muutoksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Asetuksen 23 §:n muutos selkeyttäisi sääntelyä vastaamaan nykyistä soveltamiskäytäntöä. Muutoksen myötä koulutuksen järjestäjät olisivat oikeutettuja saamaan rahoitusta myös niistä opiskelijoista, joille on myönnetty lisäsuoritusaikaa sairauden, vamman tai muun erityisen syyn vuoksi.

Asetuksen 25 §:n tietojen ilmoittamista koskevat muutokset vähentäisivät erillisiä tiedonkeruita. Erillistä tiedonkeruuta ei ole perusteltua toteuttaa, jos rahoituksen myöntämisessä käytettävät tiedot ovat saatavilla muualta. Jatkossa erillistä tiedonkeruuta käytettäisiin vain niiden rahoituksen määräämisessä käytettävien tietojen osalta, joita ei saataisi suoraan valtakunnallisista tietovarannoista tai joita ei kuntalain 121 a §:n ja sen nojalla annettujen säädösten ja määräysten nojalla toimitettaisi Valtiokonttorille.

Tietojen ilmoittamista koskevat muutokset vähentäisivät perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjien työmäärää, koska opiskelijamääriä koskevat tiedot ilmoitettaisiin jatkossa vain yhteen paikkaan. Tiedot on ollut velvollisuus tallentaa valtakunnalliseen tietovarantoon vuodesta 2018 lukien, mutta alkuvaiheessa tietojen kattavuudessa ja oikeellisuudessa on ollut puutteita, joten niitä ei vielä heti tietovarannon käyttöönotto-vaiheessa voitu suoraan käyttää rahoituksen perusteena. Jatkossa olisikin tärkeää, että tietovarannon tiedot ovat ajantasaiset, koska niitä käytettäisiin suoraan rahoituksen myöntämisen perusteena ilman erillistä tiedonkeruuta.

4 Asian valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotukset on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä osana oppivelvollisuuden laajentamista. Asetusluonnoksia on käsitelty oppivelvollisuuden laajentamisen projektiryhmässä ja seurantaryhmässä. Asetusluonnoksista on pyydetty lausunnot keskeisiltä sidosryhmiltä. Asetusluonnokset ovat olleet lausuntokierroksella 13.11.–4.12.2020.

5 Voimaantulo

Valtioneuvoston asetukset lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta sekä opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen muuttamisesta ehdotetaan tuleviksi voimaan 1.8.2022, eli samaan aikaan, kun tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta alettaisiin järjestää. Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta tulisi kuitenkin opetuksen ja ohjauksen määrää koskevilta osin voimaan jo 1.8.2021 eli samaan aikaan uuden oppivelvollisuuslain kanssa.

Valtioneuvoston asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta tulisi voimaan 1.8.2021 eli samaan aikaan oppivelvollisuuslain kanssa. Asetusta sovellettaisiin ensimmäisen kerran myönnettäessä varainhoitovuoden 2021 rahoitusta.

Rahoitusasetuksen 25 § eli tietojen ilmoittamista koskeva säännös tulisi kuitenkin voimaan jo 20.1.2021 eli tammikuun tilastointipäivänä. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran ilmoitettaessa varainhoitovuoden 2021 kustannuksiin ja toiminnan laajuuteen liittyviä tietoja eli sitä sovellettaisiin kaikkiin vuoden 2021 kustannuksiin ja toiminnan laajuutta koskeviin tietoihin. Varainhoitovuoden 2020 ja tätä aiempien varainhoituvuosien kustannusten ja toiminnan laajuuteen liittyvien tietojen ilmoittamiseen sovellettaisiin asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.